Mikołaj Hussowski

VI Mikołaj Hussowczyk

(Nicolaus Hussovianus)

~~O postaci i dzikości żubra i o polowaniu~~

Na nowo. O żubrze, jego postaci, dzikości i o polowaniu

na niego

I

O węższe.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

II

O tej [illegible] orłem.

[illegible]

[illegible] dobre często raz

[illegible]

[illegible]

III

[illegible] monarchini i Pan

[illegible]

Pani Bonie

[illegible] Królowej Polski

[illegible]

Mikołaj Hussowczyk.

[illegible] najjaśniejszy Pan, polski [illegible] Papieżu Leonie X, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] o polowaniu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Najjaśniejszy Pan [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Królewska Mość [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nazywają żubrem [illegible] [illegible] [illegible]

102

Kiedy Pan Bóg [illegible], i do [illegible], [illegible] [illegible] dotrzymać [illegible] polować [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] o [illegible] ten [illegible] i o polowaniu [illegible] albowiem [illegible] [illegible] Leona [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] dane, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], albowiem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ale gdy i u nas [illegible] się [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] się ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~ o którą [illegible]

[illegible] [illegible], a [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible],

~~[illegible]~~ [illegible] publiczny, [illegible] [illegible] o tem,

~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ mamy w [illegible] i [illegible], [illegible]

[illegible], [illegible], z [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]; ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~, i cale [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]

~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible], [illegible] [illegible] i [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible],

~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~, [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible], i [illegible]

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~

[illegible] [illegible] [illegible]. Ale ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]

~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i ~~[illegible]~~ [illegible], ~~[illegible]~~

[illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~,

~~[illegible]~~, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] i [illegible] ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ albo [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible]

~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] i

[illegible] [illegible] [illegible] się dobre [illegible]; ~~[illegible]~~ [illegible], [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ i [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ~~[illegible]~~ i [illegible] [illegible]

i dobro i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

106

największe będą miały pożytek i owoce, ale i [illegible]
[illegible] [illegible] Czego [illegible] na świecie [illegible] jest w bardzo
[illegible] tej chwili, [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] swoich [illegible], [illegible] [illegible] i [illegible]
organizacji i [illegible] w chwili obecnej [illegible] [illegible]
w sprawie polskiej, nie tylko bez wszelkiej, [illegible] religijnej? A jednak
[illegible] sprawowała chwała, [illegible] się [illegible] i ofiarami,
tak mężnie [illegible] w potrzebie, nie tylko [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] aż po [illegible] w Krakowie, [illegible]
i w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] potrzeb, [illegible] [illegible] [illegible]
i [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]; największej talentu [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] potrzeba [illegible]

Tej i [illegible] od [illegible] [illegible] [illegible]
Twego [illegible] [illegible] [illegible]?

O niebie. [illegible]

[illegible] Ludwik,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

O niebie, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

O niebie [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

~~110~~

Len coś mi [illegible] przypadło: [illegible] stokroć najlepiej

W oblicze [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible],

Lub [illegible] mi [illegible] od [illegible] [illegible] dnia.

Len niech [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible] [illegible], niech [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible], że [illegible] [illegible] [illegible],

Len dość, że [illegible] [illegible] grunt.

może dać [illegible]

Dobrze, [illegible] dola, [illegible] [illegible],

[illegible] w [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] mi [illegible], [illegible], [illegible] [illegible],

[illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

Niech [illegible] [illegible], [illegible] w [illegible] [illegible],

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible], [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]:

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible], [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible], a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] nas [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

Niech [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible] [illegible]. w [illegible] [illegible]:

[illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Niech [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]

I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

\+

Niech [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible]

Ze [illegible] [illegible], [illegible], [illegible],

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

112

[illegible] 3 7 113

[illegible],
[illegible].
[illegible],
[illegible],
[illegible].
[illegible].
[illegible],
[illegible].
[illegible],
[illegible].
[illegible]
[illegible].
[illegible]
[illegible].
[illegible]
[illegible]
[illegible].
[illegible]
[illegible].
[illegible].
[illegible]
[illegible],
[illegible];
[illegible]
[illegible],
[illegible].
[illegible],
[illegible],
[illegible],
[illegible].
[illegible],
[illegible].
[illegible]
[illegible].
[illegible];
[illegible]
[illegible],
[illegible],
[illegible],
[illegible],
[illegible],
[illegible].
[illegible]
[illegible]

~~Najgorszy [illegible] leży, [illegible] Town,~~
~~O [illegible] dla~~
Nie [illegible] leży, [illegible] Town,
[illegible] w [illegible] dla;
[illegible] zatrzymać,
[illegible] raz! [illegible] raz!
[illegible]
[illegible] z nagą [illegible].

A [illegible] [illegible],
[illegible] dni...
[illegible]
[illegible]!
[illegible] leży, [illegible] Town
[illegible]
[illegible] raz!
[illegible]
[illegible] z nagą [illegible]
Co robić! Nie [illegible]
[illegible]
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
Co robić? Nie [illegible],
[illegible],
[illegible] nas.
[illegible]
[illegible] t bez.
[illegible], [illegible] dal,
[illegible]
[illegible]
[illegible] t [illegible].
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Od [illegible]
[illegible]
Od [illegible] i [illegible].
[illegible]

11b

Polecam ci tę małą Księżnę

} do Alphonsa Daudet

On [illegible] się [illegible] w [illegible] pośród śniegów [illegible],
[illegible] [illegible] w [illegible] na [illegible] na [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] stoj:
Niedźwiedź [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible]:
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
Nie [illegible], [illegible] nie [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible].
Lecz [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]: [illegible], [illegible], [illegible]
[illegible] te [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] w [illegible] [illegible] [illegible]
I [illegible], [illegible] dalej [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] albo też [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].
I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] na [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible];
[illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
Lecz [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] z [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
Lecz [illegible] [illegible] z [illegible], [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] –
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible].
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible]:
Lecz [illegible] nie [illegible] [illegible], [illegible] [illegible];
[illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

~~118~~

Część 6 10

~~119~~

igra cichszej mojej wód;
Wiecht ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ; ni woli
Trzymam, w którym oczy nie spokojnej ~~[illegible]~~ krótki,
A tak się pojstać, że ~~[illegible]~~ [illegible]
Za nocami sumie [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]:
Niebem powolnym przebiegł, [illegible],
Lal [illegible] po [illegible], i [illegible] [illegible] gnaj;
~~[illegible]~~ [illegible] w [illegible] [illegible] wiecha ~~[illegible]~~ soos,
~~[illegible]~~ [illegible] pobrzęcząc pośród [illegible], 185
W ~~[illegible]~~ niezmierny [illegible] ciemne cień.
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ wijące się chód.
[illegible]: ~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible],
Że ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible].
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible] w ~~[illegible]~~ [illegible].
[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible];
A ~~[illegible]~~ w [illegible] [illegible] [illegible] z [illegible],
Od [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] z [illegible],
~~[illegible]~~, pozwól ujrzeć [illegible],
I ~~[illegible]~~ — w [illegible] [illegible] [illegible] gnój.
Wypuść też i [illegible] ~~[illegible]~~ / [illegible]
Od [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible]
A [illegible] je [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] dni.
Obietnicę [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible], 188
~~[illegible]~~ [illegible] i ~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]. 190
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible],
[illegible] [illegible], że nie [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. 194
[illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
~~[illegible]~~, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Nie mam nic, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ — ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ w [illegible], [illegible] [illegible], 200
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Od [illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~,
A ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible] 205
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Że [illegible] ~~[illegible]~~, że już [illegible]
[illegible], [illegible] w ~~[illegible]~~ [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] 210
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
[illegible] w [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible].
Po [illegible] nas [illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~. [illegible] [illegible].
~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~. [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —
[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible], [illegible] [illegible].
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] i [illegible] w [illegible]
I [illegible] wspólnych [illegible].
Nie [illegible] [illegible] polny w słońcu
Ci [illegible] obstawali [illegible],
A [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] krew,
[illegible] [illegible] [illegible] lepiej krew;
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wola,
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] śmierć.
A [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] chwała, król,
[illegible] [illegible] [illegible] wyznania,
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bogs,
[illegible] [illegible] [illegible] śmierci.
[illegible] [illegible] [illegible] jest chwała,
[illegible] [illegible] [illegible] prawa,
[illegible] [illegible] [illegible] miota,
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] królów,
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] woła,
[illegible] lud [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
O [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible];
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
A [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:
I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

O niebie 8. 12 ~~125~~

Chcę [illegible]
[illegible] smugi, [illegible] [illegible]
[illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] mód.
I [illegible] [illegible] [illegible] kolory [illegible]
Nie [illegible] od [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Gdy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] i [illegible] [illegible]:
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
By [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
On [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
Czy [illegible] [illegible] [illegible], czy [illegible] [illegible],
Nie [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible]..
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].
By [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Zaraz [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
I [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Czy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
Czy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Len [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
I [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
Że [illegible] [illegible] o [illegible] [illegible] [illegible]
Len [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
Zwarzy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Każdego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Co nam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
A [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
Choć [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] i [illegible]
O [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] żal.
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].
Teraz [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] głos.
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:
[illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

O [illegible] lic, [illegible] ...
[illegible]

[illegible]

[illegible] ... [illegible]

...

~~128~~

Autograf „Pieśni o żubrze" M. Hussowczyka
w przekładzie Jana Kasprowicza.

A może i naprawdę tak [illegible]
[illegible]
[illegible]
Czy ma [illegible] o [illegible]
[illegible]
Nie [illegible] Apollina
[illegible]
Chrystus, [illegible]
Lecz [illegible] Chrystusowe [illegible]
[illegible]
[illegible] obracanie nas
Czy wiemy, co, [illegible]
I [illegible]
Golgota [illegible]
[illegible]
Nie [illegible]
[illegible]
[illegible]
I [illegible]
A [illegible]
[illegible]
I [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] nad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pole,
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Chrystus [illegible]
A [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

130

~~[illegible]~~

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Jeden [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Od [illegible] pan! [illegible]
Żelazo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1321

[illegible] dnia [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] ich nie [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] nie, [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
O ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
~~[illegible]~~
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] nie [illegible] [illegible],
Lecz [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dala [illegible]: [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible];
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~, [illegible] [illegible] nie [illegible],
~~[illegible]~~
Nie [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] nie [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nas.
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~,
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] nie [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible]! [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible].
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], Lecz [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], a [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], ale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].
~~[illegible]~~

134

o [illegible] 17. 18 ~~135~~

Len [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Nalampiś [illegible] go lekki [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible], [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
A pole [illegible] gwałtowne [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible];
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Len [illegible] o [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible];
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible], że [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] – [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible];
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible];
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
I [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible],
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] – [illegible], [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
Ne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible]:

[illegible], [illegible],
[illegible]

[illegible]
[illegible].
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
[illegible]
[illegible] – [illegible]
[illegible] –, [illegible]
[illegible]:, [illegible],
[illegible]…
[illegible], [illegible],
[illegible]
[illegible], [illegible].
[illegible], [illegible],
[illegible], [illegible];
[illegible],
[illegible], [illegible]!
[illegible], [illegible],
[illegible]. [illegible] – [illegible]
[illegible]
[illegible]:
[illegible]
[illegible]
[illegible], [illegible],
[illegible], [illegible]
[illegible], [illegible],
[illegible], [illegible],
[illegible].
[illegible],
[illegible].
[illegible],
[illegible], [illegible].
[illegible]
[illegible].
[illegible]
[illegible]
[illegible]:
[illegible].
[illegible],
[illegible], [illegible]
[illegible], [illegible],
[illegible], [illegible], [illegible].

~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
~~[illegible]~~
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
~~[illegible]~~
[illegible]
[illegible]
[illegible] i Tomasz i [illegible]!
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

~~O, [illegible], nie bez blasku: [illegible] wzruszeń, [illegible]~~
~~[illegible]~~
O, [illegible], nie bez blasku: chwil, wzruszeń, [illegible]
Z [illegible], niezbadany [illegible] los.
Na [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pola, ~~[illegible]~~ [illegible]
~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible],
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] już [illegible] [illegible]!
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] na [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible],
O [illegible] [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible].
[illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible].
A [illegible] za [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] –,
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]…
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible], a [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible]!
[illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible].
O [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible];
[illegible], [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible] po [illegible] ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
[illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible], [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
~~[illegible] [illegible] [illegible]~~ [illegible],
~~[illegible] [illegible] [illegible]~~
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible];
Chwalebne [illegible] [illegible] przepaście na [illegible] [illegible].
~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~ [illegible] [illegible]
~~[illegible] [illegible] [illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible]
Z leśnych niedostępnych i [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Najmilsze [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
~~[illegible] [illegible] [illegible]~~
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
I nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible], [illegible], ~~[illegible]~~
Co [illegible] chce [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ~~[illegible]~~, [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
A [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
~~[illegible] [illegible] [illegible]~~
Nagły [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible], [illegible].
[illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible].
I, [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

144

grudnia 19 23

~~145~~

Kiedy [illegible], pieśń [illegible] niespokojna [illegible]

przeciw najbezpieczniej czas, mały brat.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]

[illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Kiedy [illegible], pieśń, [illegible] niepokojna [illegible] [illegible]

Brnie najbezpieczniej czas, mały brat.

[illegible] [illegible] [illegible], słodko [illegible], [illegible]

[illegible] – [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

A [illegible] [illegible] jeden, tak w [illegible]

[illegible], [illegible] [illegible] w [illegible].

[illegible] [illegible] najświętszy [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Od [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

Za [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible];

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Ja [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] Nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] przeklęta [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] przeklętego [illegible] przeklęta [illegible]

października 20

~~147~~ 24

[illegible] stary [illegible] [illegible] –
[illegible] [illegible] przyszły [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
A potem [illegible], [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] ~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~.
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
~~[illegible]~~ [illegible], bez ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible].
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
W [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] bez [illegible] [illegible] [illegible].
I [illegible] do [illegible] [illegible] [illegible].
~~[illegible]~~, że [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] nie [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] –
A [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
I [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]!
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
W [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
~~[illegible]~~,
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible],
I [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~
I [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] do [illegible] [illegible], nie [illegible] [illegible] [illegible].
Nie [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible];
[illegible] nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible].
~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible].
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]

148

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
~~[illegible]~~
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible]
[illegible]

~~150~~

O źródle 29 X.

Kto [illegible], świetny wzrok [illegible],
A pole [illegible] [illegible] [illegible]:
A [illegible], [illegible] z pozich
[illegible] niezmożony [illegible].

[illegible] niewątpliwie [illegible],
Nie jest, że [illegible] [illegible]:
Nad [illegible] [illegible] [illegible]
I [illegible] niezwykły [illegible].

[illegible], Chrystusowe [illegible],
Wraz [illegible] przed [illegible] Chrystusowa [illegible],
Uwarzyły też [illegible] [illegible],
Gryzły [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible] / [illegible] / [illegible] / [illegible].

Nie [illegible] z tej [illegible] [illegible] [illegible]
Nie [illegible] [illegible]:
[illegible] i [illegible] [illegible],
Zostać [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible]
O [illegible] [illegible] [illegible], daleko od [illegible], [illegible] morze,
O [illegible] [illegible],
Len [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] i [illegible]
Nie [illegible] [illegible], [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], jak [illegible] jeszcze [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible],
Już [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], już [illegible] [illegible] [illegible];
[illegible] już [illegible], jak [illegible] [illegible]
O [illegible], jak rybka [illegible] [illegible]!
[illegible], że [illegible] już [illegible],
[illegible] [illegible], [illegible]
I, [illegible] [illegible], [illegible], z [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible].
[illegible], jak już [illegible], od [illegible] [illegible].

152

o [illegible] 23

Z [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
Dzikiego Króla [illegible] [illegible] [illegible], a [illegible]
A te, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
I [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

N[illegible] ziemi [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
Nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] I [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] z rąk
I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
I [illegible] na [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Jakby z kulis [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Jakby z kulis [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
Pod moim [illegible], ni ziemi, [illegible] [illegible] [illegible]
I, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] I [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Odpadł nagle [illegible] [illegible] [illegible],
I, [illegible] śnieg [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] te [illegible] [illegible] [illegible],
I zamknąć te progi [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], to [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
By [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

154

o źródle 24

W przestrzeni [illegible] [illegible]
I [illegible], [illegible], [illegible].
[illegible] wszystkim nie zabraknie, [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] podniósł się [illegible]
Nie [illegible] ni [illegible] ni [illegible],
[illegible] lecz [illegible] [illegible]
A [illegible] wszystkim [illegible] [illegible]
[illegible] tu [illegible], od [illegible] po [illegible].

Uważaj na świat [illegible]
Wspaniały [illegible] z wielkich dawnych lat,
Co [illegible] [illegible] zalane [illegible],
[illegible] z powrotu nie [illegible] Bóg.
Na [illegible] wpadał [illegible]
[illegible], [illegible].
[illegible] Królem,
paniami i [illegible].
[illegible] [illegible], [illegible],
[illegible]
[illegible]
[illegible]
A [illegible], [illegible]!
[illegible], [illegible]!
[illegible], [illegible],
[illegible]
[illegible], [illegible],
[illegible]
[illegible]: [illegible],
[illegible] [illegible],
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]!
[illegible]

O [illegible] 25

Jeneveli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
Natarz [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Len [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
I [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible], że [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
W [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] i [illegible].
([illegible] [illegible] [illegible])
I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]! [illegible] [illegible]
Ale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plus,
Z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Chor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
Niech [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
Niech [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible];
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
By [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
By [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible];
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
By [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Mikołaj Hussowski
(Nicolaus Hussovianus)

O żubrze, jego postaci, dzikości i o polowaniu na niego.

1.

O wężu +)

Ten dom, który krajami i królestwy rządzi,
Zaiste, sprawiedliwy wybrał sobie herb:
Nie rozrządzą nawet dzieci, wąż ten złe pożera,
By dobre mogły błogo i spokojnie żyć.

2.

O tegoż połączeniu z orłem. ++)

Tu wąż się łączy z orłem, co w obłoki wzlata,
By szczyty z poziomami mógł zespolić ptak.
Albowiem i najszczytniejszym dobre czyste rady
Przez to, co pełza ziemią, wszystkie posyła Bóg.

3.

Najjaśniejszej Monarchini i Pani
Pani Bonie
z Bożej Łaski Królowej Polski,

+)
++)

[illegible] nie [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

Jacków [illegible] w ~~najlepszy~~ najświętszy czas Chrystusa:
I [illegible] [illegible] i w [illegible] bez [illegible],
W [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] Tego,
[illegible] do [illegible] apelacji boży,
Choć wszystko [illegible] [illegible] [illegible] nas [illegible].
Cóż czynić [illegible] i [illegible] w [illegible]:
~~[illegible]~~! [illegible] [illegible] nie [illegible] [illegible]
I [illegible] [illegible] [illegible] bezsenne! Cóż [illegible]
~~[illegible]~~ [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] nam w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible],
Od [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]:
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~, nas
[illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] z nas [illegible]!
Nie [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible],
~~[illegible]~~ [illegible], [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]. [illegible] —
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]:
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
~~[illegible]~~, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

182

A ten czas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Nie [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], czy [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Len [illegible] [illegible] dobroć, [illegible] [illegible] [illegible],
Co [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
I [illegible] [illegible], Maryo, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Modlitwy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Nie [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
Len [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible];
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible];
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].
O [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible] [illegible].
Nie [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Do ludu, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!
[illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!
I [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible];
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

~~164~~

[illegible] 29

33

~~166~~

I gorąc, [illegible] [illegible] [illegible] burze,
[illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ / [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
~~[illegible]~~ [illegible].
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
~~[illegible]~~, [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

15 / VI. 23. [illegible]

~~160~~

Grudnie 12

~~167~~

34

Czy mam się zastanawiać, co rzec o Dianie,
Łowczyni, i o której z towarzyszek jej:
Nie czas podziwiać krzywe łuki Apolina
I strzały, tak okrutne dla zranionych trzód.
Chrystusa, nie Józefa, ~~czcz~~ czczę, i nie Junony
Lecz Matki Chrystusowej niech wszyscy ~~mój~~ ma ~~wiersz~~ pieśń.
~~Niegodziwym nie wypada [illegible]~~
Czyż godzi się baśniami zastępywać prawdę:
Pozwólcie mi to z naszą otwartością rzec
Wy wszyscy, co fałszywej oddani nauce,
W poezji ~~[illegible]~~ podziwiacie starożytnych kłam.
Potępia Erazm, Flacki, Arcypasterz, wszystko,
Co bogu najczystszemu może z ujmą być.
Nie czyta księgi, niegodnych powagi Kapłana,
Co jeszcze do swych głośnych dorzucając mów.
Do jej przeto mowy stosuję me słowa
A ~~w~~ jest i w nich ~~[illegible]~~ jaka płynność, źródłem tego on.
Jak ty, co szukasz rzeczy przyjemnych i słodkich,
Kwiatuszków tu nie znajdziesz wśród mych twardych grzęd.
I lód i śnieg wysoki pokrywa me pola,
Me dzieło to zimowej pory, wdzięczny płód.
Przez lato ustawiczne musiał poezji wojny,
Na twory tylko zimną niewiele miałem czas.
Zawziętość przecież Marsa i to nam zabiera
I w zimowy trzeba dalej wieść ponury bój.
Nie godzi się w ~~[illegible]~~ milczeć, muszę wyznać prawdę-
Jednakże łzy i słowa wyciska mi ból:

Orubie 16 ~~109~~

Kto w Tebach pragnie zażywać lub mieć zdrowie,
By pod ciężarem nudy nie chylił się grzbiet,
Ten, drwiąc sobie z lekarzy, przedłuża swe życie
W najdalszy czas; do sztuki nie będzie się on
Uciekał i lekami nie wątlił wnętrzności;
Co nazbyt przeciągnięte, mogłoby się zerwać;
Tak, nie ma nic zdrowszego nad chłody północy
~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~
Dla tych, dla których zawsze jest na zdrowia tron.
[Więc przeto] ~~Dlatego~~ / ponad wszystko przedniejsze są knieje
I więcej, niż niejedno, wart jest błędny zwierz.

. . .

Zataja się przy sądzie, jaś chwytać to zwierzę —
Byleby tylko czasu nie starczał mnie brak.
Jeżeliś czekał ludu naszego przyjaciół,
To wiedz, że się do takich przepisów trzymać drog:
Nie wolno kłaść zwierzęcia pociskami z dala,
Nie wolno ~~utrzymywać~~ [też i zdrada] ~~podstępem~~ go brać;
I okazem ~~[illegible]~~ [równe] / martwem użytkują towary,
~~[illegible]~~ [o martwi], tak do mocy, jest i przecież w tem:
Opiekuna ponoć zwierz ma wszystkie lasy swoje,
Gdy w jawnem go spotkaniu nie zwycięża człek.
Być może, iż to uczynił, aby lud nie gnuśniał,
A może i naprawdę tak się wszystko działo...
Lecz to już pominąwszy, opowiem po krótce,
Com widział lub co sprawy mój potwierdził czyn.

~~[illegible]~~ O [illegible]

Ozibne 12

~~170~~

O [illegible] 18. ~~171~~ 36

Napada nas i dookoła niecny nieprzyjaciel,
Co imię Chrystusowe chciałby z świata zmieść,
A wojny nie prowadzi, by zdobywać państwa
I skarby lub swe rządy narzucić chciwie, nie!
Wszystkim tylko pragnie zadać Krzyż cierniowy;
Chce ludziom innej wiary srogą sprawić rzeź,
By w rzezi tej doświadczać wartości ~~[illegible]~~ oręża,
~~Krzyż~~ ~~[illegible]~~ Biesiady Krzyż ~~przy~~gotować dla kruków i psów!
Gdy taki wróg zwycięży, śmierć największem dobrem,
Bo życie jeszcze gorszy chowa dla nas ból.
Kto wszystko ~~pod~~ pod swój własny chce podciągnąć zakon,
Nie zniesie nawet wzmianki, że jest wielki Bóg!

Na pierwszy odzew wojen, na nas wróg ten stępia
Swe bełty, jego pochód u naszej granice Krzyż;
Nie może sunąć dalej, zapuszczać się głębiej;
Groby, co napotka, powyrywać z pleśni.
I teraz szczerzy zęby. Bogdajbyśmy mogli
W warunkach dogodniejszych toczyć ten nasz bój!
Bogdajby lud, przymierzem chrztu związany z nami,
Nie nękał nas i naszej nie napadał ziemi! +)
Ci, którzy ~~[illegible]~~ wiary spokój chronimy żarliwie,
Wojują nas i, pragnąc wytępić nasz ród,
Miast z nami, z naszym wrogiem zbrojne łączyć siły,
Nie szczędząc mu podniety, obietnic i rad.
Wraz, wszystkim mknąc jednem, przypieczętują na to,
By razem z naszym domem i ich runął dom.

~~[illegible]~~ +) Mowa o ~~Krzyżakach~~ i Niemcach, a szczególnie Krzyżakach.

~~172~~

[illegible] 19

Zażartą czyż chcą wtedy uśmierzać chorobę,
Gdy na nią już nie przyda pośmiertny się lek?
Kto oko ma otwarte na przeróżne znaki,
Na rzeczy bieg, ten widzi, że bliski jest dzień.
Zbrodniczych głodnych, wszystkie pożerają wnętrzności,
Od dzikich precz! Krzyż wszystkim życie śmierzył Tam!
Żelazo na kowadło znoś i kuj łańcuchy,
Co dzisiaj twoje lub wszystkich twój obciążą kark!
Bój rękę już wyciągnął i boleście grzywym
Ruchami porykuje twój berbeczny cyn.
Nie wiesz dotąd grozy, mniemasz, że ~~[illegible]~~ da folgę:
Śmierć tylko, niepokonana, gorzka i obca śmierć;
Ratunek trzeba będzie zdać i co do grosza,
Zobaczysz, jaką korzyść przyniósł ci twój zgat-
I po co było dawać ~~[illegible]~~ zabroś pohańcom,
Pozwalać im tysiące ~~dało~~ za wolny wlec
I w takie wprzęgać jarzmo, że najdalsza przyszłość
Nie zmyje go: na synach odbije się ból.
Potomność, co pić winna u Chrystusowej wiecie,
Azali ma przez ciebie sierocości u piekła toń?
Lecz po co więcej wlec te daremne pytania?
To dzikie, Hunowczyku, zwierząt zwróć swój głos...
My ludzie na północy, ~~[illegible]~~ chcąc je wypalać;
Trzymamy się, jak kasą przypięci, tych dróg:
I naciętym drzew ogromne tworzymy zasieki;
Aby nam nie wyszedł wrogi ~~[illegible]~~ żubr.
Dwanaście mil ~~[illegible]~~ lub więcej liczy obwód straży,
~~[illegible]~~

174

Jeśli się [illegible] trzymać będziem miar;
Strażami obstawiamy naokół ten ostęp,
By z jego obrębu nie umknął nam zwierz.
Lecz praca ta nie zawsze jest nowa: są dawne
Przejścia, w wielu miejscach otwarte, by mógł
Swobodnie zwierz się dostać do wnętrza: zamknięty
I najmniejszym płotem [illegible], zwykle się tutaj paść.
W obejściu ten połowem również umyślnym,
Na równej szali waży strach i ich i nas.
I pomocy ~~tu~~ ~~[illegible]~~ przygarowani spieszy ~~[illegible]~~ tu nie można,
Tam nie ma tu parobka, ni ojca tu syn
Nie ~~[illegible]~~ zgoni rodzonego, ni ojciec na syna,
Tu każdy ma swe pole, o nie musi dbać;
Tu każdy albo strzeże lub ~~orała~~ [illegible] życie,
Najmniejsza tu pomyłka zgubny rodzi plon.
Przepisy też surowe, co czynić należy,
I kary na wyjątkowe ma Królewski rząd.
Z baranieniem zaś dla [illegible], [illegible] jedyną
Zaprawiona u nas Mokasin, rączy, bystry koń.
Wyprawiali też Królowie wracając się z nami
W potrzebie tej – ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ nikt nie chce, iżby był jak [illegible]
Żelazem ostrzy [illegible] zawracają z drogi,
Gdy, wojnę niosąc krwawą, wpadnie na ich lud,
Na dzikim też rumaku spieszą między Tatarce,
Majestat ich na mestwie ten nie trwa mi.
Hamując pióro swe, Zygmuncie, co rzecze tego x)

~~176~~

39

O żubrze 21. ~~177~~

Wbrew woli mej, by głosić twą chwałę i cześć —
Ojczyzny ojcze, wybacz! Trudno jest z godziwem
Pokazać uwielbieniem choćby część twych mów.
W domowych wielkich sprawach, więcej znać i publicznych
Lecz ~~[illegible]~~ żaden się dla mych stoi nie nadaje myśl! ~~[illegible]~~ [illegible] spraw.
Największy jeżeli w przyszły, a przecież wolałbym
Opiewać twoje czyny, i znów brak mi sił!
Niech tylko spokojniejszym obdarzą mnie życiem
Me losy, ~~[illegible]~~ chwale twojej poświęcę swój czas...
Dziś, w pieśni tej, zaszywam się w tajniki gęstwiny,
~~Gdy~~ Jednego choćby zwierza pokazać wam rad.
Często, kiedy ~~[illegible]~~ zaś, jak ci przedstawię się / ich więcej
I wówczas też wspólnie mój większy trud,
Lecz ~~[illegible]~~ mu jednego tylko widziałem ~~[illegible]~~ żubra ~~[illegible]~~
W potrzebie, o tym jednym jest też moja rzecz.

Napastnika poranili go lekkie pociski —
Sterczały w skórze wręcz posłanych mu strzał.
~~[illegible] za łowców gromadą~~
Rozwścieklon, straszne zajrzał dzikiem w oddali;
Gromadę łowców ~~ob~~ zmierzył spojrzeniem i wraz
Zwrot nagły uczyniwszy, w gwałtownych podskokach
Co prędzej gdzieś uciekał; jeźdźcy ~~[illegible]~~, za nim w ślad,
Z okrzykiem przeraźliwym, puścili się w pogoń:
Rozlegał głos się w okręg, odbity od chmur.
Lecz gdy w szalonym biegu dotarł zwierz do miejsca,
Gdzie drogę mu tamował stos zwalonych kłód,

~~178~~

Lan-Tal.
28.

O żubrze 22

~~179~~

Zatrzymał go wszak Tonwców: odparty, przystawał
I zdawał się namyślać, którędy by zbiegł.
W ten sam raz mu śmigający radzić znów pocisk,
Ażeby [go rozpętał] jeszcze większy ~~rozpętał~~ ~~go~~ gniew.
Widząc, jak mu cielsko przeszywa żelazo,
W szaleństwo wnet popada rozjuszony żubr,
Myśliwych ~~prze~~ okrutnemi przybija rogami;
Baczący, gdzie najgęściej skupia się nań tłum.
Najsamprzód, rażąc krwawo, kieruje swe ciosy
Ku stronie rozjuszonej, potem opada w lud.
Młódź pierzcha na wsze strony, skręcając bachmaty;
Od pokrzyków przeraźliwych drży ~~głęboki~~ [szeroki] bór.
Nikt umknąć nie wydoła, pędzący przed siebie;
Ucieczka jest bezpieczna, gdy zawrócisz w bok.
I już szał ponosi, szaleńczy niewstrzymany,
O sztuce nie ma mowy — chyba cielsko to zwierz.
Gdy pędzi tak, płonącym [illegible] ~~[illegible]~~ jeździec ~~[illegible]~~ kuflem,
Nie może stanąć w miejscu, sięga najobacki.
W gwałtownym ruchu podskakuje, ma większą z postaci;
Z tym biegu wytężonego, sapie, parska w krąg.
Wiatr groźny mu potrząsa, na oba jej bok.
Rozmiecona. W tęskim krzątaniu więcej dziki stwór
Na oślep w ogrodzonym runie się stepie,
Szukając, czem nasycić okrutny swój gniew.
A jaka on zabójcza natyka się groza
Zobaczyć każdy może z innych najlepszych słów.

Młodzieniec pewien, szumny z dobytku i przodków,
Raz uparł się, aby swoją wolę mieć:
Do ręki wziąwszy strzelbę, chciał zmierzyć się z żubrem,
Albowiem jego cielsko sam uśmiercić chciał.
Zgodzono się. Nieszczęśnik ukrył się za drzewo
I patrzy, jaką drogą zajedzie się byk.
Ten nagle się pojawił: trzask, dudnienie ziemi
I głos wydawanie — okrutny to znak.
Wypalił swe nędzne wszczęciem, wymierza naokół
Dymiące strzelby pary: nagle wstrzyma bieg,
Upiorny ma, i w łonie gniewne ślepi oczy.
Biedaczek się, rozumiejąc, że odkrył go żubr,
Jakkolwiek był w tej chwili daleko od niego,
Tak strasznie się przeraził, iże z trwogi padł.
Znalaźszy go drużynie, tak, jak stał, zesztywiały,
Dziwili się, iż człeka może zabić strach.
Uśmierca bazyliszek zabójczym spojrzeniem,
Lecz ten, niedostrzeżony, jakim zginąć mógł:
Tę pono bojaźliwość mają serca tchórzów.
Szyderstwem też przyjęła śmierć tę dzielna młódź.
Dziś mi się wszystko dobrze wryło w pamięć.
To taki zbiór dwuwiersz umarłego grób:
Cóż rogi by zdziałały, gdy sam widok żubra
Zabija bohatera: tutaj leży on.
Wyznaję, iż ze wszystkiego ~~który~~ com widział na oczy,
Tak mnie nic nie porusza, jak obraz, gdy żubr,
Potomnie się wznosząc, niszczy i rozrzucał wszystko,
Nie mogąc chwycić tego, co rozszarpać chciał.
Stanąwszy, wstrząsa nozdrzem pomiętne i czeka,

O żubrze 24 ~~183~~

Czyżali nie ułowi czego zarazem lękiem.
Szalony, chciałby wszystko zagarnąć, co żyje.
Co było domniemanym prawdą jego raz.
Cobądź dostarczony w mordęgę, nadziewa na róg:
I rzuca w górę szczątki zgruchotanych mięs.
Gdy człeka czy rumaka lub ~~czy~~ też oba ciała
Podrzuci, zda się w górze lecą jak kłąb;
Gdy spadną, on je zmiażdży, podrzuciwszy znowu:
Na miększe się rozlewa krew i mięsa dzieży.
Tu człek i koń tak z jedną zbijają się bryłą,
~~Ale~~ ~~którego~~ ~~ostatniego~~ że snać z jednego ciała wspólna ciekła krew.
W pamiętnym przed Kościołem wyjściu żołnierz, którego
Napotkał: chorąży uciekał, lecz spostrzeżon padł.
Jelenie niedościgłe, ~~sarny~~ lecz ~~drugie~~ nadziemny ~~rozpierzchłe~~,
Gdy drogę im zabiegłszy, nadział je na róg.
I dzikie świnie miażdży i niedźwiedzie srogie,
Jeżeli wolno mówić, mając świadectwo dość:
Za jednym ruchem z ciała wnętrzności dobywa,—
Bodajże sprzężone: kęs snać goni kęs.
Wysoko tak i z takiej kłębią się mnogości
Że strzępy ciał, że prawdzie trudno wiarę dać:
Hojniejsze ptactwo strawę znajduje w powietrzu,
Co drzewa poszarpane ~~kęsy~~ ~~ścierwa~~ / ścierwo zbiera kruk.
Czy może być, by jeździec zamiast swój gałęzi
Gdy razem rzucon w górę, padł zmiażdżony koń:
I to się wydarzało, że gdy ~~razem~~ żubr / podrzucił
Ich obu, ~~razem~~ to na drzewie wisząc został człek.
~~Przykładów~~ dowodów ci przytaczać nie ma co i trzeć

43

~~185~~ 25

O żubrze

~~Zbyt wiele stoi, gdzie [illegible]~~

Zbyt wiele słów, gdy z wiarą osiągać się chcę.

Nie widział ~~[illegible]~~ żubra ostatnich przed którego okiem

Nie znalazł się, niczrać wszystko co tu mógł:

Gdy tylko bieg swój zwróci, tak szum powstaje,

Że niczem głośne huki najburzliwszych fal.

A kiedy zadowolon, jakiś to podskokom

Zachwalia towarzysz i tomot i trzask!

Jakimiż radosnym wypełnia on ruchy

Swe członki! Kiedy ~~[illegible]~~ wspomina, że się pomścił już,

Do rogów jakiś krwawy ~~najgłębiej~~ mu swój tkwi gor!

Aż by to opisać, nie ma dosyć słów.

Tak szybki, iż na kurzu wygląda li obłok

Lub śniegu: nie pomyślisz, że to pędzi zwierz.

Powietrze pełne ścierwa, śmiałszy okrąg o rzeź,

Na miejscu jej wykazuje zczerwieniony śnieg.

Wypad za psem karmicielem, gdziekolwiek się ruszy,

Mknie ptactwa drapieżnego mięsożerna rzesza.

On długo rusza ścierwem i obraca w koło —

Nie może go nasycić ten okrutny mord,

Aż członków nie wykruszy, aż ciała na miazgę

Nie zetrze i ~~[illegible]~~ resztę kości tratuje na nic!

Naciera nań też jeźdźców, tylko nie był zgięty,

Podnieca go krzykami i tysiącem gróźb,

Czasami na swą zgubę: moc sprawia, niejeden

Z nich pada, niezłomny powalił go los.

~~186~~

Na równych Tatko jeździsz rozmiłowan w polach
I drwisz sobie, patrząc, jak wali się pień.
Tu rzecz się ma inaczej, w lasach tak się dzieje:

O którędy przechodząc potyka się koń,
Częstokroć wyrzuca jeźdźca ~~[illegible]~~ śliska krew
Lub potrzyma ślizgawica, którą kryje śnieg.
Nie Tatko też ominąć obwisłe konary,
Na ścieżkach niezliczonych ukryta czyha śmierć.
Gdy padnie kto, wnet zwierz go pochwyci lub konia
I oto ~~[illegible]~~ niektóre ciało już w paszczach mają.
Częstokroć najdzielniejszy, mędrszy jeździec,
Nadzieje się na mściwy z innej strony wróg.
Jeśliby m chciał wszystko, co tylko jest znane,
O przeszłej tym przeszłości, przetrwać, co wiem,
Nie byłoby zapewne księgi moim słowom.

I jakąż by to księgę musiał pisać człek!
A przecież za niebaczne mostów uchodzić
Że tonął i zabójce – padł niejeden ~~[illegible]~~ mąż –,
Jeśliby ich życie nie wrócił sam ich sprawca,
Co imię, pełne chwały, dzierży po dziś dzień.
Takimi to pomysły górny duch Witolda
Utrwalał znów ojczyzny oznaczony plon.
On wówczas ~~do~~ na tych harcach do bitew zaprawiał
Za czasów, kiedy księciem był litewskim jeszcze.
Ażeby nie nowiną był już wróg, a w domu
W spokojne dni na bark już twardy zwalał trud.
Pokojem ten przyjaciel, a wojny najżywsza
Pobudka, ilekroć raz karać chwytał miecz!

~~188~~

Tatarzyn, bojąc go się, składał przed nim łuki
Złamane, kark pod bata razami gnąc.
Gdzie, co po łup przyjeżdżał, urządzał wyprawy,
Ukazawszy się, ja sam stawał łupem sam.
Nie innego miewał Królów, tylko z jego ręki
I jego, ~~ten~~ ~~[illegible]~~ ulegając, musiał znosić sąd.
Moskwicin też służalczym domagał się głosem
O pana, śród potężnych sam potężny pan.
I mężny Turczyn wielkie słał mu podarunki,
Lękając jego słuchać niemal gotów być.
Tyrem, który siał trwogę po całej wkrąg ziemi;
Zamykał oto wargi przepokorny strach.
Nie w samych tylko łanach ~~za~~ wzrastało to męstwo,
Synowie-ć je wszędy, i ze wszystkich stron.
Pod takim, jak on, wodzem tłum nie schodził z pola,
Pokoju czas miał rzadki, postać wszczętych bitw.
By jednak mógł, jak trzeba, wytrwać pociski,
Hartowne jego ramię stalił ciągły ~~[illegible]~~ znój:
Spinające bez ustanku naciągane łuki;
Ręka ten i to było znakiem pewnych rąk:
Ćwiczyli jeźdźce konie i strzałami swemi
Kołpaczki przeszywają, porzucone w lot.
Czasami taki kołpak, wysoko i pamiętny
Strzelcom, zlewiał na dół, snuć i tym ziem ~~[illegible]~~ dziwu.
Że skrzydły objętemi spadał żuraw z góry,
A w ciele ani śladu obrażeń i ran.
W wyścigach konnych dniem ścigają, czy leżąc górą,

~~130~~

Orichne 28

~~131~~

46

Czy falą wód płynący, padał wszelki ptak.
Stosownie było księciu nieść skrzydlatą zdobycz,
Jeżeli się wprawiono, tak przykazał kunszt.
Chwalebne wiodłeś życie, trawiąc je na łowach.
Zwierzynę przelękniony ścigał zbrojny huf,
Zdradliwie ją złośnymi wypłaszał krzykami
Z legowisk niedostępnych i mnogością strzał.
Ścigany chmurą bełtów, w podskokach umierał
Zwierz dziki, ~~aż~~ ~~prawo~~ aż nie runął od śmiertelnych ran.
Najmilszą przecież były dla księcia ~~[illegible]~~ zabawą
Wyścigi: bystrych koni chyżość śledził bieg.
Sto stajań musiałeś przebyć, by dotrzeć do mety,
Doścignąć ich, zaiste bardzo wielki trud!
Rumaków, potem zlanych, czworonogie stado
Pędziło+ parskając, aby ujrzeć cel.
I nie zniósłby koń jeden podobnej wędrówki:
~~[illegible]~~ Za przodkiem drugi ~~[illegible]~~ najbystrzej, pędząc ~~[illegible]~~ inne ~~stado~~ w czwał.
Co siłą chcąc spełnić swoje, radośnie, w zawody,
Poddając woli pana uległy swój grzbiet.
Sajdakiem obarczona, z przedziwną zręcznością
Wzajemnie przeskakuje młódź z konia na koń.
A iżby znużony jeździec nie wymierzył dzielnych,
Do wyprawy zabierano [illegible] li w nocny mrok.+)
Nagrody niesłychane zbierali zwycięzcy,
Pobitych zaś udziałem bywał ~~[illegible]~~ wstyd i sąd.

+) Konie wyznaczano ~~[illegible]~~ po ciemku, oddając je na los szczęścia, aby zwycięzca niepewien, jeździec nie [illegible] dobranymi [illegible] koni.

Daleko większy mozół, jeżeli przykład
Przez rzeki się głębokie przeprawiała młódź;
Gdy dzika, rwąca fala pieni się i burzy
I, rosnąc, tłum odmętów wylewa na brzeg.
Był zwyczaj też, że każdy, owinąwszy w suknie,
Do korzenia małych wideł ciężar przez świat.
W ten sposób koń, w czasie [illegible] zielone wiry
Przenosił najbezpieczniej całą, suchą broń.
Wskoczywszy wartka młodzież, stado płynie, głośno
Parskając – tylko nozdrza wzniesione nad głąb.
U karków wiją jeźdźcy, tak że lewą ręką
We wodzie, zaś prawą trzymają się grzyw.
Rozdano im nagrody: najmężniejszym pierwszeństwo,
A potem drugą, trzecią – wedle zasługi ich.
W ten sposób przeszło żołnierzy, niosąc broń ze sobą,
Przebywając się bez mostów przez najdzikszy nurt.
Cóż mówić o [illegible] był przedniejszego
Nad zapał, co nadzieję wyprzedza i strach:
I Witold był szczęśliwy, że posiadł żołnierza,
Któremu równie dzielnych nie pamięta świat.
Od księcia zawisł także sobie [illegible]:
Pierwszeństwo przed innymi miewał zacny mąż,
Jaś gminności zasłużony doznawała względy:
Surowy sędzia u księcia obyczajów strój.
Tak ściśle sprawiedliwość przestrzegał wyroków,

~~194~~

Że nigdy im nie zatrzasł w nie złodziejski bród.
Gdy zbrodni miał pędraci; niemal wszyscy wymu-
sodobności sami sobie przysięgali śmierć;
Sznur mocny zakładając na grzeszne swe karki:
Nie mogli ~~mieć~~ ~~się~~ się spodziewać odpuszczenia win.
~~[illegible]~~ Kłamliwych (zbadawszy świadków swego brał na sążnie
Torturę, aby ~~[illegible]~~ zatajem nie wojował grzech.
I surowym wzrokiem krzywej słuchając przysięgi,
Zamykał swe usta, z których ~~wyszedł Kłam~~ wyszła też.
W dzikiego złoczyńcę ktoś karał zaraz zbrodnią
I rzucić go nakazał natychmiast do tej strawy psom.
Nikogo też nie karał okrutniej, niż sędzię,
Którego przekonano o przekupstwa grzech:
Wykręconymi stawy płacił ~~za~~ ~~drugą~~ swoją winę –
~~Zapłata~~ Nagroda sprawiedliwa za przyjęty dar.
Pogardził nieuczciwie ~~[illegible]~~ grożąc ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ustawy,
A ~~zaś~~ ~~pędem~~ popadł na tortury, by miał przykład świat.
Za księcia tego rządów znikła wszelka chciwość
I za to będzie również w wiecznej ~~chwale~~ sławie żył.
Niejeden czyn spełnił chwalebny i wielki.
Potomek, lecz z mą pieśnią wiersz się li to:

Wiejskiego ludu ćwiczył umysły, niewprawione
Do wojny, a troszczące się tylko o pług.
Toleruł mu dotąd strzegowane [illegible]
Od zamków, wzięte szturmem, bez razów i ran,
~~[illegible]~~ Rozkazom swym nagrody przydając lub kary.

W stosownej się ilości brał do tego tłum,
Bez lęku i bez zwłoki wypełniał zlecenie
I zwierza do księżnej przyprowadzał stojąc.
Ja sam nie dałbym wiary, że dziać się to mogło,
Lecz pomnę o tem starcu i od niego to mam.
A iżby tem mniej wątpić, podaję sposoby
I według ich porządek rzecz się miała tak:
Dwie ściany ustawiano szeroko od siebie,
Zwężając ku przodowi w ciasny jakby klin.
W zasieku zbudowawszy potężną przeszkodę,
Pokryto ją zieleni gałęźmi, ściętej z drzew:
Pułapka pod świeżemi czyhała gałęźmi;
Ażeby jej nie przeczuł nasz przezorny zwierz.
Jak przed nim jeden z łowców zjawiał się w czerwieni.
I, mieczem potykając, drażnił jego gniew.
I zwierz rozjuszony pędzi nagle przed się,
A przednim znaną drogą umyka i człek,
Dopóki do gotowej nie dobiegnie zasadzki;
Nie wpadnie w nią, na tyłach mając zwierza gon.
Jak gdyby nie mógł wstrzymać rozpętanych ogni
Na oślep żubr się rzuca w gotowany dół.
Człek tylko może stąd się wydobyć, dla zwierza
Zawrócić się z tej cieśni nadaremny trud.
Z kryjówek wyskoczywszy, zarzucają inni
Powrozy na olbrzyma, krępując go wraz;

~~138~~

Sznurami ujmiawszy twarde jego członki;
Mocnemi pęty wiążą zapieniony pysk.
I zwierz, którego zbrojny nie zdołałby puklerz
Powstrzymać, aby, z silnych wyrwawszy się rąk,
Nie pędził ku swej doli, teraz, pełen strachu,
Pokornie stąpa w więzach, jak mu każe gmin.
Lecz bywa mu i wolno i pomścić: na pole
Otwarte wypuszczony, pozbywszy się pęt,
Biegł żubr, ścigany tylko świstem strzały,
By sprawcy się wyzbywał jedynie w sztuce swej.
Ogromnie nagradzano strzelanie do celu,
A z kieski ponoć książąt składał się ten cel.
Kto bliżej trafił środka, większą wziął nagrodę,
A potem według zasług każdy brał swą część.
Pokaźne były dary, które za pociski
Celniejsze zwykł wypłacać niemożny Książę.
Największy niewątpliwie był to mąż Stułecka,
Nie przeto, że wojenny zostawił go czyn:
Nad sprawy on doczesne cenił wyżej niebo
I Bogu najgoręcej okazywał cześć.

~~700~~

Oiuhne 33
~~201~~
51

Wraz z ludem przyjął pierwszy Chrystusową wiarę,
Zburzywszy też kościoły starodawnych bóstw,
Świątynie najwyższemu wzniósł Panu i zbożnie
A później opatrywał mienie jego sług.
Wszelakie bałwochwalstwa ślad usunął z ziemi,
Sam najpierw uznawszy swój pogański błąd.

Nie rad się teraz żegnam z jego świętą chwałą,
Nie rad pomijam wiele najgórniejszych spraw:
Zadania swego pomny i krótkości czasu,
O żubrze mą przerwaną nawiążę nić.
Odbiegłem zbyt daleko od niego, być może,
Lecz przecież trzeba było powstrzymać swój krok,
Aż ciągłe krzyki łowców i częsta gonitwa
Nie zmuszą go w tym lesie, pełnym grzmiących ech,
Aż wreszcie ujrzą oczy, że skon się już zbliża
Ku niemu; już mu członki wyczerpuje raz,
Już, krwawym zlany potem, znać wszystkie wnętrzności
Wyrzuci, już po ciele ścieka piany zdrój;
Nogami już zaplata, jakgdyby ~~pijany~~ nietrzeźwy —
O, patrzcie, ~~jakże~~ jaka szybka ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ nadchodzi nań śmierć!
Spostrzegłszy, że go żal już zmaga ostateczny,
Młodzi i konie zeskakując, odwodzą się w bok
I, w mierze tylko zbrojna, ruszą, by z bliska
Ugodzon, jak już pragnął, od żelaza padł.
Z przedziwną mocą w piersiach, każdy ze swem drzewem
Stojąc, na okrutny narażony skon,

O żubrze 34 ~~203~~ 52

Mięczykiem potykając, pokrzykując z cicha,
Dzikiego ku sobie zwierza przynęcał, a ten,
Od huraganu szybszy, runął na wroga
Co chronił się za drzewo, odskakując w tył.
Daleko zgiąwszy rogami, ~~[illegible]~~ natarł i nie uderzył
Z chyżością niespodzianą, niby trzask i grom.
Na ziemię odłamane padają gałęzie,
A po nich ciężko stąpa ich niszczyciel, żubr.
Wytężyć trzeba czujności, wszystkie napiąć zmysły,
Nie będzie na swem miejscu mało wprawny człek.
Widziałem, jak w podobnym wypadku mój dzielny
I bystry z przerażenia mimo wypuścił z rąk
I gdyby mu ~~[illegible]~~ ratunek nie przyniósł z pomocą,
Niechybnie by ~~[illegible]~~ w swe objęcia zamknęła go śmierć.
Śnieg biały okrywał drzewo — pod twardą, a grubą
Powłoką tylko chylił konary swe giął.
Żubr z hukiem weń uderzył, zadrżały gałęzie
Od mocy łba, na ziemię padł ruszony śnieg
I zgęstł się na okrąg rozwiawszy kurzawą,
I pień i myśliwego ~~[illegible]~~ rażonych i ~~[illegible]~~ w zaspach.
Odzyskał nagle towarzysz przytomność i siły
I, chroniąc śniegu kryły, co tchu pognał, biegł.
Z szyderczym go przyjęli towarzysze śmiechem,
Jakgdyby zabawą była ta śmiertelna chęć
Przed ~~[illegible]~~ zgubą, jakby różne walczyły tu moce
I ~~[illegible]~~ śmiercią tej lub tamtej mógł się skończyć bój.

Ocruba 35

~~205~~
53

Najpiękniej mógłby ci oczy zmieść i natarcie

~~[illegible]~~ Najtwardszy mógłby rogów wytrzymać silny dąb.

Ażeby się na swoich utrzymać korzeniach,

Potrzebny wszelkim drzewom twardy, mocny grunt.

Jeżeli zaś zaufasz wyrosłym na piasku

Ile wyjdziesz: łatwo padną i tyś gotów paść

Wraz z niemi. Czego burzom nie ~~pozwala~~ wyrwie wichura,

Wyrwie ~~[illegible]~~ szybko może ~~rogiem~~ rozjem twardy ~~[illegible]~~ jadem żubr.

Śmieszny to jest widok, gdy krążą się wkoło,

Rozjuszeni chcą zaporą wystrzegany ~~[illegible]~~ żołnierz.

Wzrok wszystkim mu zabrała, ~~[illegible]~~ przyjęła mu zmysły:

Zda mu się, że już czeka pochwycić na róg.

W tłoczy ani zwierza nie ~~[illegible]~~ ujrzą twe oczy:

Na miejscu stratowanem obłok kurzu legł.

A było tej pewności z tą wszystkością zerwać —

Niejedno one widzą, choć je powie nań.

~~[illegible]~~ Przydarzył się na twarzach Króla Aleksandra

Wypadek wszystkim znany z niebyt dawnych lat,

Co mógł być też pokłosiem zalać kraj nasz cały,

Jeżeliby z pomocą nie pospieszył Bóg.

Na czterech wiekach wypad wzniesiono trybunę

Dla widzów, żądnych igrzysk, jaś ją wypełnia tłum.

W gromadzie dostojników była i Królowa

Wraz z swą ~~[illegible]~~ wiją dworzanek i szlachetnych pań.

Na zwierza czekająca raduje się młodzież,

Iż zwróci na się oczy najpiękniejszych dam —

~~206~~

Pokazać chce swą żywość, swe męstwo, swą siłę:
Z mienikorka drzewa Amor naciąga swój łuk.
A igraj swym rozgrajem, lecz bez krwi rozlewu!
Chłopczyno ty zabójczy, na cóż tobie las?!
Niejeden, chcąc się swojej spodobać dziewczynie,
Uniesie przez cię śmieszną, niespodzianą śmierć...
Gdy jęty biedą zwierzęta, ścigać prześladowców,
Najpiękniej gdy ciekawość umnoż w sobie widz,
Z zebranych grona dziewcząt blask wystrzelił w niebo,
Bijący od mnogości wielce strojnych szat:
Stroszy złotogłowia łyskliwe, płomienne,
Czerwony, krasy jedwab liczy mnogością barw.
Wszystkich dla wielekroć wspaniały widok:
Osłupiał zwierz wszelaki! Chociażby niemal rzec,
Iż ród+), przyszedłszy igrać z człowieczymi zmysły,
Okazał i na zwierzu potęgę swych praw.
Zwierzęta, podrażnione ~~[illegible]~~ wściekłymi krzykami,
Natarły na myśliwych ze wszystkich ~~[illegible]~~ swych sił.
Lecz jeden żubr, mający już ranę z pocisku,
Przystanął, jak wrodzony nakazał mu zmysł,
I, trzęsąc łbem ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ źrenice wlepił osłupiałe ~~[illegible]~~
W tłum widzów, jakby prawie zgromadzonych tyłać.
~~[illegible]~~
Zgniewany, że ktoś jego ma być widowiskiem,
Zapragnął snać rozsławić grożącą mu śmierć:
Wydawszy tedy ryczenie, jął parskać i sapać —
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

+) Kobiety

~~208~~

O tulni 37
~~209~~
55

By chwycić się miejscki, dla wichrów to znak —
I ciosem uderzywszy i jeden z owych słupów,
Siedzenia dźwigających, wywrócił ten słup.
W potrzebie zatrzymał ciężar runtowania:
Upadłszy, jak obfitą nasyciłby krwią
Drzewce! W jakiej rzezi nurzałby zwierzę
Swe rogi! Nie pozwala myśleć o ten strach!
Dla tego długo przedtem należy go nękać,
Aby przytomności pozbawił go gniew,
Aby, długi ozor wywiesiwszy z gardła,
Z paszczęki przeogromnej falą piany pluł,
Gdy ogon z świstem lotne rozcina powietrze,
A nozdrza gęstej chmury wyrzucają kłąb.
Choć mróz mu zahartował niezmożone siły ×
I z trudem li najmniejszym wytępuje pot,
Niech dusza mu się tłucze w zwilgotniałem ciele,
Bo wszystkie niech mu członki opływa struga pian.
Niech w ruchach się bezsilnych rzuca na swe boki
Mizaniem wszystkich powiek rozjedrzany [illegible];
Zębami niech zgrzyta, niechaj najeży grzywę,
By kudłaty się nie ~~wyniósł~~ zwisiły / w zrywanych ~~kłakach~~ kłach;
Gdy innych brak, nad własnym niech się pastwi ciałem
I, wściekły, kopytami niech się wali w brzuch;
Bo więdłe gdy liściowie szeleści na wietrze,
Niech zielem jego skoków zeschły lęgnie liść;

Gdy ptactwo w chyżym locie drżące czuje cienie,
W gwałtownym niechaj biegu ratuje ich cień.
Tysiące da ci znaków, po których sam wyznasz,
Że nadszedł najwłaściwszy do ataku czas.
Bo ~~może~~ jest-li jako tako przytomny, zaiste
Zbyt trudno go wyprzedzić, szybką zadać śmierć.
Atoli znać rozwlekam zbytkiem słów mą powieść:
O racz-że być cierpliwy, koniec bliski już.
Do drzewa, w które potwór rogami się wbija,
Przyciska się myśliwy wszystkiem ciałem swem
I nie śmie się odwinąć, odezwać się nie śmie,
W te trop bowiem wściekły rwie się w nań żubr.
Jednako krążąc, obaj w gwałtownem się kole
W przeróżnych krążą skokach, ten potwór, tam człek.
Ten mieczem ku przerażonym skierowuje ciosom,
Zaś tamten chce, by mieczem, i rogiem [illegible]
I jeśliby dosięgnął nim ~~ft~~ sukni myśliwca,
Dotknięty tym rogiem na wszystki już padł *)
Lecz iżby ~~[illegible]~~ człek przypadkiem nie uniknął grozy
Oręża, wspaniała ciężar nogą ~~[illegible]~~ w zabójczy ruch:
Z szybkością, z jaką ciosnki miażdży żubr razami
Szybki kopyt, nie przeszywa ciała żadna z strzał.
Atoli wprawny łowiec zobaczy po wstrząsach
Gwałtownych, co ma czynić, ażeby go tchem

---

*) Herberstein opowiada, że żubr ma wzór tak chropawy, że ramię dotknięte ~~[illegible]~~ szarpany, aby ~~[illegible]~~, a ~~[illegible]~~ człowieka ~~[illegible]~~ pokrywa i przyciągnąć ku sobie.

~~212~~

Ociebre 39 ~~213~~

57

~~Oze~~ Nie palit, co chce inny jest, niżeli ujęcie,
Dźwiórź dźwięczne z naszych zarań swoich.
Jeżeli mu odrazu nie zapakuje miecza
Do serca, sam wraz padnie: zabije go żar.
Dziękowie jednak barzo, by nie trwał zbyt długo
Ten bój: pokora inny odwołuje głos.
Lecz młodzież w bijęsty sposób przeszywa oszczepce,
By jednem uderzeniem zakończyć swój trud,
Dmą w rogi, wypinnie wiewając gniewnych towarzyszy,
Twierz leży pokonany, choć wymazał sił
Nie małych. Najgroźniejszy padł mieszkaniec lasów
Północnych. Dziś na mnie czeka w głębi puszcz.
Gdy nadejdzie jakie wyczyn, pójdę i po niego,
Więc gotuj-że się, turze, gdy odwagę masz!
Dziś jedne dam mu spokój, dziś wojny mnie trapią
Straszliwe, które toczyna Mars po świata krąg.
Zachwiała się najświętsza wiara Chrystusowa:
I w polu osłabiona, i w domu bez ~~siły~~ sił,
Kłamcym się rozbiera mieczami, dla wroga ~~ofiarny~~ naprzebny łup.
Wiel szyderstw się przemienia i
Jedynie do pomocy apeluje bożej,
Choć wszelką jej nadzieję odbiera nasz grzech.
Cóż czynią monarchowie? Czy spać się pokładli?
Ach! nigdy się o spokój nie troszczyli mniej
I nigdy mniej nie byli bezczynni. Cóż zatem?
Dziś jeden w pierś drugiego kieruje swój miecz.
Zabójczy oręż topią we ~~krwi~~ krwi współnych braci;
W tem sobie upodobał dziś ich srogi duch.
Po obu stronach pada wojsk jednaka liczba,
Snać nie chcą ~~wasać~~ pasać nikogo, kimby rządzić mógł.
Krwią naszą o niezmierzonej igrają dziś zbrodni,
Oddawna już publiczny szydzi sobie wróg.

Że ci, co mieli spełniać obowiązki stróżów
Są dzisiaj rabusiami swoich własnych trzód;
Ich dusze tak zażarta rozpłomienia zaciętość,
Ich serca zatwardziałe tak obsiadł szał,
Że wcale już nie widzą, jakie grozi wszystkim
Nieszczęście, jak marnieje pospolita rzecz.
Bo gdzież ten miecz na świecie, któryby się naszą
Nie zbryzgał krwią? Lecz wasz złoczyńców srogszy jest!
Wszak burzy krwawe ludu wyjadacz rzezie,
Świątynie, twierdze, grody rozsypuje w gruz,
Zagarnia porty, zacie napełnia żołnierzem,
Bogactw, aby wszystkich nas z powierzchni zmieść;
Czy brocząc we krwi starców i dzieci tak łatwo
Wylanej, bez oporu będzie dalej trwał;
Czy płód wydziera z łona nieszczęśliwych matek,
Niczego, zaprawdę, nie szczędzie, prócz tez.
Nie lęka się, by ktoś zagrodził mu drogę:
Spółczucia godna i ślepa my czerni.
Królowie zaś, widząc gdzie królewich coś z swojej
Potęgi, wręcz ją niszczą, rozdzierają wręcz,
A czynią to dla tego, by nikt z nich nie został,
Co mógłby w swą opiekę świętą wiarę wziąć;
A ta zaś, spoglądając ku władzom niebieskim,
Snać nie wie, zali ufności (jakiej) może mieć.
Dziewico, matko Boga! Gdym wzywał twe imię
Wypisać tutaj, z trwogi zadrżała mi dłoń.
Nie mogę też zrozumieć, pogrążon w duszy,
Co lepiej, czy zamilknąć, czy przemówić mam.

~~016~~

Zamilknąć godna jesteś, aby świat ci sławił
By wszystkich istot wspólny niósł ku Tobie głos;
Przemówić ani umysł ani język ludzki
Snać nie zna, jakich użyć najgodniejszych słów.
Lecz ufny w Twoją dobroć, szczytną ponad wszystko,
Cokolwiek jest niższego od Boga, o, patrz!
Przychodzę, z drżeniem pełen błagań przebaczenia
I rzucam się, Maryjo, do Twoich świętych stóp!
W tym lichym, ubogim płaszczu, z lichym jeno wnętrzem:
Modlitwy trwożne z bladych wydobywam ust,
Nie przeto, iżbym godny był rzec chociaż słowo,
Lecz wiem, że Ty nas tylko zdołasz wyrwać z klęsk.
Litując się nad dolą człowieczą, wziął Ciebie
Posadził ~~[illegible]~~ Bóg na górze niby zbawczy blask,
I jako ptak bezpióre ochrania pisklęta,
Tak Ty, Dziewico czysta, troszczysz się o lud,
Jak matka ku dziecięciu wyciąga ramiona,
Tak w górę Ty podnosisz tych, co padli w proch.
O Kwiatu dziewiczego wielki majestacie!
Swe modły racz dołączyć dzisiaj do mych próśb!
Na wojny patrz zaciekłe, na krwią zlane pola!
Patrz, jakie prawo miecza rości sobie ~~[illegible]~~ los
Do ludzi, co, pogardą ~~[illegible]~~ wszystkiem Twego Syna,
W spokoju zamiast bratnim żyć po wieków wiek.
Krzyżowcom naszym, błagam, daj opamiętanie,
Niech widzą, że zdradzili obowiązek swój!
Przecież każdy z nich, puszczając ciągle śmierć z rąk,
Z imienia tylko [illegible] jest, z istoty zaś wilk.

218

O żubrze 42

~~219~~
60

Tymczasem, byśmy mogli zdeptać, by wroga
Poskromić zażartego, hamuj jego ~~gniew~~ złość,
Niech z języka ~~tak~~ niewiernych sak nie płaz ~~narodów~~ ludu,
~~Ludom~~ bezbronnym ~~xx~~ niech narodom nie narzuca pęt.
Pokieruj Hadryana Świętego drogami,
By, wezwan, zawczas złotoki swej porzucić myśl
I pozwól, aby, morskie uśmierzając burze,
Zawitał k'nam i kiełzał srogi mieczów szał,
Pokarał niewdzięcznych, gdzie jest nieprzyjaciel,
I kogo trzeba chwalić mocą swoich praw.
O daj, by ten, co godność swą zyskał nie kupnem,
Lecz prawem, temże prawem rządził ludem swym,
Kierować jego łodzią, był arcykapłanem,
Jakiego dziś wymaga groza naszych dni...

Mikołaj Hussowski
(Nicolaus Hussovianus)

Z łacińskiego przełożył
Jan Kasprowicz.

(wb. na brulionie data ukończenia: 15/4 913.)

[signature]